

byl zanechal, když se v roce 1927 na trvalo odstěhoval na Slovensko, kde si pachtoval hospodářství. Ježto právo na Slovensku platné nezná t. zv. odvozené manželčino bydliště, je patrné, že žalobkyně od doby, co se žalovaný odstěhoval na Slovensko, měla svůj obecný soud v místě svého stálého pobytu, v Kunčicích pod Ondřejníkem, později v Tlumačově (srov. Hora k § 70 j. n.). K tomu jest dále uvážiti, že podle zjištění prvního soudu žije žalovaná již od roku 1927 neb 1928 ve společné domácnosti se svědkem K-em. Z toho všeho vysvítá, že, pokud žalobkyně v letech 1927 a 1928 dlela s dětmi u žalovaného v Hrabové, nelze u ní předpokládati úmysl a vůli, trvale tam s mužem pobývat, a jest dospěti k úsudku, že oněmi dvěma prázdninovými návštěvami nebylo založeno společné bydliště stran a že proto posledním společným bydlištěm jejich byly Kunčice pod Ondřejníkem, takže soud v žalobě dovolaný je výlučně příslušný podle § 76 j. n., pokud se týče § 639 uh. c. ř. s. v doslovu novely čis. 161/21.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rekursní soud zjistil, že se žalobkyně od doby, co se žalovaný v roce 1926 od ní odstěhoval, dvakráte, v roce 1927 a 1928, s dětmi u něho zdržovala v Hrabové jen po dobu školních prázdnin, že však po celý ostatní čas bydlela v Kunčicích, kde měla s manželem poslední společné b y d l i š t ě a kde děti navštěvovaly školu. Správně z tohoto zjištění rekursní soud usuzoval, že žalobkyně neměla úmysl trvale zůstat v Hrabové, nýbrž že šlo jen o návštěvy dočasné. Ustanovuje-li § 76 j. n., že žaloby o rozvod manželství náležejí před soud, v jehož obvodu manželé měli své společné poslední bydliště, nemíní tím zákon, odchyluje se od zásady v § 70 j. n., obecné sudiště manželovo, které platí také pro manželku, nýbrž soud, v jehož obvodě nejen manžel, nýbrž i manželka se usadila s prokazatelným nebo z okolností najevo jdoucím úmyslem, aby se tam trvale zdržovala (§ 66 odst. první j. n.). To není prokázáno o manželce ve příčině obce Hrabové a proto právem rekursní soud má za to, že poslední společné b y d l i š t ě obou stran byly Kunčice pod Ondřejníkem, takže o místní příslušnosti krajského soudu v Novém Jičíně není pochybnosti.

Čís. 14059.

Služebnost užívání nelze postoupiti.

Služebnost požívání lze postoupiti a na základě postupní listiny knihovně převésti.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1934, R II 647/34.)

K n i h o v n í s o u d povolil na základě postupního prohlášení ze dne 14. června 1934 vklad převodu doživotního bezplatného a nedílného

užívání a požívání zapsaného pro manžele Josefa a Julii H-ovy na nastupující Františka Š-a, Engelberta K-a a Adolfa Z-a, avšak jen po dobu života manželů Josefa a Julie H-ových. Re k u r s n í s o u d k rekursu Josefa a Julie H-ových knihovni žádost zamítl. D ů v o d y: Právo doživotního, bezplatného a nedílného užívání a požívání nemovitosti nelze o sobě, jako právo jinému postoupiti, což plyne jasně z ustanovení §§ 485 a 1393 obč. zák. Není proto právní jednání, o němž bylo sepsáno postupní prohlášení ze dne 14. června 1934, platným postupem práva služebnosti ve smyslu zákona, nemohlo způsobiti právní účinky nepřipustné podle cit. zákonného ustanovení a může býti nejvýše považováno za platné potud, pokud se jím žadatelům přenechává výkon tohoto práva, čímž ovšem může mezi stranami býti založen nejvýše poměr závazkový. Ježto žadatelé věcného práva nenabyli, nelze převod zapsati do pozemkové knihy.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu, pokud jím byl povolen vklad převodu práva doživotního bezplatného a nedílného užívání, nevyhověl však dovolacímu rekursu, pokud šlo o vklad převodu práva doživotního bezplatného a nedílného užívání.

D ů v o d y:

Stížnost jest jen částečně odůvodněna. Soud druhé stolice zastává právní názor, že postupní prohlášení ze dne 14. června 1934 není platným postupem práva služebnosti ve smyslu zákona, poněvadž to podle §§ 485 a 1393 obč. zák. není možné. Leč jest rozeznávati mezi služebnostmi užívání (§ 504 obč. zák.) a služebnostmi požívání (§ 509 obč. zák.). Pokud se týče prvé jest právní názor druhé stolice správný, neboť tu jde o právo služebnosti ryze osobní, pro které jest směrodatnou jen o s o b n í p o t ř e b a oprávněného a které proto ani co do výkonu není přenosné (§ 507 obč. zák. a rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 6606, 6325 a 11.565 sb.). Naproti tomu služebnost požívání (§ 509 obč. zák.) nemá tohoto charakteru. Starší spisovatelé připouštěli aspoň přenechání v ý k o n u služebnosti té osobě třetí, novější učení však jde dále. Klang v komentáři k obč. zák. z r. 1931 — I. díl str. 383, Ehrenzweig, Wolf, Geller a Schey vidí již možnost přenesení práva. § 485 obč. zák. zakazuje také jen s v é m o c n é přenesení služebnosti na jinou osobu. Není proto právní překážky i při doslovu § 1393 obč. zák., aby nemohli stěžovatelé na základě postupního prohlášení shora citovaného nabýti pro právo jim postoupené ochrany věcné, a jest proto zápis tohoto práva v knize pozemkové nejen přípustným, ale k nabytí práva nutným (Bartsch ve svém díle: Das oester. Grundbuchgesetz z r. 1928 str. 311 § 45 uvádí dokonce příklad pro převod takové služebnosti požívání v knize pozemkové). Že takový převod zásadně jest přípustný, tomu svědčí i rozhodnutí čís. 4271 G. U. Neue Folge. Přenosnosti svědčí i historický vývoj redakce občanského zákona týkající se služebnosti požívání (red. Zeiller ca Martini). Též rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 7939 sb. n. s. v důvodech na str. 531 řádek 11 z dola jen zdůraz-

ňuje, že se převod nemůže státi s v é m o c n ě. Tím, že vlastník služebné nemovitosti postupní prohlášení ve formě ověřené podepsal, dal souhlas k postupu služebnosti a nejde proto o svémocný postup osob ze služebnosti oprávněných. Nemohl proto vlastník nemovitosti napadati právem usnesení prvního soudu, vklad převodu práva služebnosti požívání na stěžovatele povolující. Tím méně tak mohli učiniti postupující. První soud také nepochybil, že k povolujícímu usnesení připojil slova: »avšak pouze po dobu života manželů Josefa a Julie H-ových«, poněvadž služebnost vtělena byla na dobu života těchto manželů a tedy, byla-li převedena na stěžovatele, uváděla tato slova jen v patrnost to, co se rozumělo samo sebou (zásada §§ 442 a 1394 obč. zák.).

Čís. 14060.

Neprojevili-li kupitel, domáhající se zrušení koupě z důvodu § 934 obč. zák. a vrácení kupní ceny, výslovně ochotu vrátiti koupenou věc, ale také to neodpíral, nemá to v zápětí zamítnutí žaloby, nýbrž jest, je-li žalobní nárok jinak odůvodněn, prodatele odsouditi k plnění žalobního nároku proti tomu, že kupitel zároveň vrátí koupenou věc.

Pokud kupitel auta jeho upotřebením nedoznal újmu na nároku podle § 934 obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1934, Rv I 99/33.)

Kupitelka auta domáhala se na prodávateli zrušení kupní smlouvy z důvodu § 934 obč. zák. a vrácení kupní ceny. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

V souzeném případě domáhá se žalobkyně zrušení koupě z důvodu § 934 obč. zák. a vrácení kupní ceny. Ze žaloby nevyplývá, že žalobkyně odpírá vrátiti koupené auto, bude-li žalobní prosbě vyhověno. Neprojevila-li žalobkyně výslovně ochotu tu v žalobě ani za řízení v první stolici, nemá to v zápětí, jak odvolací soud míní, zamítnutí žaloby, jež by bylo nutným jen, kdyby se vzájemné plnění mělo státi předem. Poněvadž v souzeném případě jde o plnění z ruky do ruky, může býti jediným důsledkem nedostatku této vzájemné nabídky, že žalovaný bude odsouzen k plnění žalobního nároku proti tomu, že žalobkyně zároveň splní vzájemnou povinnost, že vrátí auto. Podle zásady § 934 obč. zák. může strana, jež byla zkrácena nad polovici ceny, žádati za zrušení smlouvy a za obnovení dřívějšího stavu. Tento právní prostředek je nepřipustný, je-li obnovení dřívějšího stavu podle povahy věci vyloučeno. Žalovaný vidí nepřipustnost žaloby podle § 934 obč. zák. v tom,